

DĚTSKÝ DOMOV
TACHOV

KONCEPČNÍ ZÁMĚR ROZVOJE ZAŘÍZENÍ 2024 - 2025

Září 2024

OBSAH:	Str.
1. ÚVOD.	3 - 5
2. <u>HODNOCENÍ KONCEPČNÍHO ZÁMĚRU ROZVOJE DD 2022- 2023</u> • 2. 1. Rozvoj odborné pomoci a podpory rodinám • 2.2. Podpora všech forem náhradní rodinné péče • 2.3. Spolupráce s neziskovými organizacemi při pomoci rodině a dětem • 2. 4 Priority u dětí • 2. 5 Priority práce pedagogů •	5 - 7
3. <u>VIZE ROZVOJE DĚTSKÉHO DOMOVA 2023 - 2024</u> • 3. 1. Práce s rodinou, náhradní rodinná péče, spolupráce s OSPOD • 3. 2. Priority u dětí • 3. 3. Priority u zaměstnanců • 3.4. Investiční plány našeho DD Tachov • 3. 5. Spolupráce se sponzory a neziskovými organizacemi	8 - 10

1. ÚVOD

Koncepční záměr rozvoje zařízení 2024/2025 byl zpracován v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy a školského zařízení.

1. 1. Cílem transformace systému DD

Je práce s ohroženými dětmi a rodinami, zvýšení kvality práce a dostupnosti služeb pro ohrožené děti a rodiny a zároveň snížení počtu dětí dlouhodobě umístěných v ústavní péči. Dětské domovy poskytují odborné komplexní služby a svou kapacitou naplňují požadavek rodinného prostředí. Dětské domovy jsou v zařazování dětí do náhradní rodinné péče soběstačné, řídí se zákonem č. 109/2002 Sb., který bude novelizován a na připomínkování spolupracuje Plzeňský kraj s Asociací náhradní výchovy. Spolupracují s institucemi z oblasti sociální – také s Odborem sociálních věcí KÚ SK, diagnostickými ústavy, soudy apod.“

S účinností Nového občanského zákoníku z roku 2014 – nastalo mnoho změn do zaběhnuté praxe a to především směrem ke klientům zařízení. Dětské domovy tak i orgány sociálně-právní ochrany dětí si musí na nový systém zvykat a hledat jiné postupy.

Zatím se nenaplnila ani představa NAP o snížení počtu dětí v dětských domovech, konkrétně v našem došlo k naplnění kapacity a to i přesto, že široce podporujeme všechny formy náhradní rodinné péče a snažíme se spolupracovat s rodinami dětí. Bohužel jsou děti, které není možné z nejrůznějších důvodů umístit do náhradních rodin, navíc zjišťujeme, že drtivá většina dětí v dětském domově o tuto možnost neprojevuje zájem.

Klienty dětského domova jsou děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti, které mají nejrůznější handicap. Jejich start do života je tak velmi problematický.

Základním úkolem dětského domova je snaha o spolupráci s rodinou, příprava k přechodu dětí do náhradní rodinné péče, inkluze těchto dětí do většinové společnosti a jejich příprava na samostatný život, což by mohla být cesta k rovným příležitostem.

Připomínkování k dokumentu „Strategie sociálního začleňování 2021 – 2030, Podpora ohrožených dětí a jejich rodin v systému péče o ohrožené děti „ *cituji text*

Institucionální péče není z hlediska vývoje dítěte tím nejvhodnějším prostředím. Řada pobytových zařízení pro děti je velkokapacitních a není výjimkou, že se nachází na odlehlých místech, kde děti nemají možnost kontaktu s místní komunitou a příležitost rozvíjet sociální vazby mimo prostředí zařízení. V ČR také není ze zákona znemožněna kumulace více typů zařízení a služeb (sociálních, zdravotních, vzdělávacích) v jednom areálu pobytového zařízení, kde se jednotlivé služby poskytované v odlišných zákonných režimech vzájemně prolínají a překrývají. Kumulace služeb v rámci pobytového zařízení nepodporuje děti ve vztazích s běžným prostředím a utvrzuje tendenci ústavního zařízení ovlivňovat všechny aspekty jejich života, neboť děti nemusí za těmito službami vycházet za hranice zařízení, které má všechny oblasti jejich života pod kontrolou (limitované jsou např. šance dětí na docházku do běžné školy či na využívání volnočasových aktivit s ostatními dětmi). Pobytová zařízení

pro děti vykazují znaky totální instituce s nastaveným režimem a pravidly, která nevytváří dostatečný prostor pro zohlednění individuálních potřeb dítěte a omezující šance dětí na běžný život, který žijí jejich vrstevníci v rodinném prostředí. Pobyt dětí v těchto režimových zařízeních, kde jsou limitované příležitosti dětí uplatnit vlastní názor a volbu, bývá nezdědkou dlouhodobý. Podceňován je také význam vztahů dítěte s rodinou a s dalšími blízkými osobami. Děti opouštějící ústavní zařízení mají pak následně potíže bez stanoveného režimu a pravidel zvládnout samostatně nároky každodenního nezávislého života v běžném prostředí.

1. 2. Zásadní připomínka k znění textu ze strany vedení Dětského domova v Tachově.

Shora uvedený text hodnotí institucionální péči, která fungovala před účinností zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ústavní výchově) a ani tehdy nebyla situace taková, jak je popsána. Institucionální péči totiž nelze hodnotit jako celek, neboť existuje několik typů školských zařízení pro výkon ústavní výchovy. Jedním z typů školských zařízení jsou dětské domovy, jejichž zřizovatelem je kraj. V žádném případě nelze hovořit o velkokapacitních zařízeních, neboť základní organizační jednotkou v dětském domově je rodinná skupina, ve které je nejméně 6 a nejvíce 8 dětí (§ 4 odst. 4) zákona o ústavní výchově).

V dětském domově lze v jedné budově či ve více budovách v jednom areálu zřídit nejméně 2 a nejvíce 6 rodinných skupin (§ 4 odst. 5 zákona o ústavní výchově). Nelze tedy hovořit o velkokapacitních zařízeních. Každá rodinná skupina v souladu s právními předpisy obývá samostatný, plně zařízený byt a o děti se stará stálý tým pedagogických pracovníků. Je snaha, aby pedagogickými pracovníky nebyly jen ženy, je nutné zvýšit prestiž tohoto povolání. Řada bytů se nachází v běžné zástavbě (lze ověřit v rejstříku škol a školských zařízení), a tak se děti zapojují do běžného života. Život v rodinných skupinách se co nejvíce přibližuje životu v běžných rodinách. Dětské domovy se nemohou nacházet na odlehlých místech už z toho důvodu, že děti v nich umístěné navštěvují běžné školy, kroužky a zapojují se do aktivit v místě sídla dětského domova či rodinné skupiny. Dětské domovy rozhodně nevykazují znaky totální instituce bez dostatečného prostoru pro zohlednění individuálních potřeb dětí a šance na běžný život. Pokud by se tak výjimečně dělo, bylo by to v rozporu s veškerou platnou právní legislativou, a náprava by měla být vymahatelná. Je řada dětí, které dávají přednost životu v dětském domově před umístěním do tzv. náhradní rodinné péče. Tyto děti mají v dětských domovech vazby a pro velké rodinné skupiny je mnohdy dětský domov jedinou šancí, aby děti vyrůstaly spolu.

Rodinné skupiny fungují v dětských domovech podobně jako v běžných rodinách. I když jsou označovány jako institucionální zařízení, určitě je nelze chápat tak, jak je uvedeno v

připomínkovaném materiálu. V praxi by měla existovat celá řada možností pro umístění dětí, aby se pro každé dítě našlo řešení, které by nejvíce odpovídalo jeho potřebám a zájmům. Měl by být vytvořen systém následné péče, aby se situace dětí odcházejících z ústavní péče i z náhradní rodinné péče neřešila pouze v rámci projektů, jejichž úroveň různá. Tento systém by měl být komplexní, když v současné době lze čerpat z příkladů dobré praxe právě z realizovaných projektů.

1. 3. Zkušenost s rodinnými dětskými domovy v Plzeňském kraji

Zkušenosti z odloučených pracovišť dětských domovů Plzeňského kraje, které se nachází v Chanovicích, Sušici, Oselticích, Blovicích, Staňkově, Tachově a v městských částech města Plzně. Rodinné skupiny zde žijí v samostatných bytech nebo v rodinných domech

Pozitiva:

- dochází ke snížení stigmatizace dětí spojené s ústavní péčí a současně se zlepšuje integrace dětí do běžné společnosti;
- zvýšený individuální přístup k dětem;
- zvýšený sociální kontakt s okolím;
- život v rodinné skupině se podobá životu v klasické rodině, menší počet dětí v pokojích, některé z nich jsou i jednolůžkové
- jak na straně dětí, tak na straně zaměstnanců došlo k posílení vazeb v rámci rodinné skupiny, je zde větší prostor pro navazování vzájemných pozitivních vztahů mezi dětmi a vychovateli;
- zvýšila se možnost individuální péče, menší počet dětí ve skupině – více klidu, soukromí, lépe a kvalitněji se zvládá náročné chování dětí;
- větší samostatnost a flexibilita rodinných skupin;
- děti se zapojují do všech domácích prací, nákupů, seznamují se s hodnotou peněz a hospodařením v domácnosti – výhoda pro jejich další samostatný život;
- děti mají možnost ovlivnit skladbu jídelníčku, výběr spotřebního zboží podobně jako v rodině;
- odcházející děti jsou lépe připraveny na samostatný život;
- možnost bydlení ve startovacích bytech při studiu po dosažení plnoletosti.

Negativa:

- takto žijící rodinné skupiny je nutno posílit:
 - personálně - denní asistentka pedagoga
 - normativně - náročnější na financování jak provozu, tak přímých nákladů

- chod rodinné skupiny se odvíjí od *přístupu* vychovatelů: zdravotní péče, stravovací návyky, nákupy, přístup k plnění pracovních povinností, k plnění školních povinností – mezi skupinami jsou rozdíly
- pro děti někdy může život v rodinné skupině v bytě či domě mimo DD znamenat menší možnost navazování kamarádských vztahů v rámci DD, výjimečně se řeší až izolování – nemají kamarády, možnost vyžití zapojení dětí v zájmových kroužcích domova je menší
- práce vychovatele je velice náročná, dochází k častému střídání personálu (výchovná náročnost dětí v kombinaci s absencí diagnostiky odborným pracovištěm)

2. HODNOCENÍ KONCEPČNÍHO ZÁMĚRU ROZVOJE DD 2023 - 2024

2. 1. Rozvoj odborné pomoci a podpory rodinám:

Aktivní spolupráce s rodinou a podporou možností sanace řešení problému s nutností odebrání dětí z rodiny, s následnou možností zažádání ukončení ÚV návrhem okresnímu soudu.

Za období 2023 – 2024 – proběhlo zrušení ÚV na návrh rodičů u dvou dívek /sestry/ve věku 13 let a 9 let. Obě děti prošly dlouhodobým zkušebním pobytem u rodičů v délce 6 měsíců. Paradoxně soud povolil žádost matky jen pro obě sestry. Dva bratry ve věku 7 let a 12 let nechala matka v DD. Další plánované zrušení ÚV na žádost rodičů by se mělo uskutečnit v období září – říjen 2024 u čtyř dětí.

Minimalizace konfliktních řešení se zákonnými zástupci / statut přátelského prostředí a společného cíle/. Z tohoto hlediska hodnotím celkové zlepšení hlavně práce sociální pracovnice DD Tachov. V roce 2023 – 2024 jsme nezaznamenali jedinou stížnost či konfliktní situaci při řešení otázky výchovy dětí.

2.2. Podpora všech forem náhradní rodinné péče:

- Hostitelská péče – jako předstupeň, či snazší začátek náhradní rodinné péče.
- Pěstounská péče (i profesionální)
- Osvojení

Hostitelskou péči prosazujeme od roku 2012 a za tu dobu se nám podařilo systém nastavit tak, aby byla minimalizována rizika pro děti i náhradní rodiny. Pochopitelně, že jsme se učili i na neúspěších, ale o to lépe se nám daří pracovat s novými zájemci. Momentálně spolupracují tři hostitelské rodiny, které děti navštěvují, oslavují s nimi narozeniny, svátky, jezdí na víkendové a prázdninové pobyty. Součástí celého snažení je pochopitelně i podpora pěstounských rodin a to i v době, kdy je již dítě v náhradní péči a přicházejí obtíže. Zde jsou náhradní rodiny ohroženy a odbornou pomoc potřebují. V období 2023 – 2024, se bohužel nenašla žádná pěstounská rodina či pěstoun pro naše děti. Nutno konstatovat, že následky za neuskutečněnou pěstounskou péči, prožívají naše malé děti dodnes a často se ptají. V tomto ohledu byl cíl nenaplněn a dokonce z důvodu psychické pohody a uskutečnění plánovaných představ frustrující. Zde budeme v budoucnosti určitě opatrnější. K osvojení v daném období nedošlo.

2.3. Spolupráce s neziskovými organizacemi při pomoci rodině a dětem:

Spolupráce s neziskovými organizacemi obecně byla na velmi slušné úrovni, v oblasti náhradní rodinné péče a pomoci rodinám jsme spolupracovali a nadále spolupracujeme / viz tabulka č. 1/

Tabulka č. 1 Spolupráce našeho DD

Název	organizace	projekty
DEJME DĚTEM ŠANCI o.p.s.	nezisková	• Přál bych si • Podporuj mě • Najdi si mě • Pomoz mi do života • Stipendijní program
<u>ROZHLED</u>	nezisková	Dovednosti a nadání
<u>Nadace Veroniky Kašákové</u>	nezisková	RESTART - besedy
<u>TANGO</u>	nezisková	Daruj dětem hračku
<u>ČESKÁ OLYMPIJSKÁ NADACE</u>	nezisková	Podpora dětí z DD ve sportovních klubech
<u>VÁNOČNÍ JARMARKY S ALBERTEM</u>		Prodej dětských výrobků
<u>Klub přátel dětí z DD</u>	nezisková	Podpora aktivit dětí z DD
<u>Nadační fond KOLOWRÁTEK</u>	nezisková	Podpora aktivit dětí z DD
<u>Terapeutická činnost</u>	OSVČ	Celoroční péče o děti se zdravotním či mentálním handicapem – Mgr. Monika Farkašová
<u>Asociace hotelů a restaurací v ČR</u>	nezisková	Podpora dětí studujících hotelnictví a obor kuchař - číšník
<u>Člověk v Tísni</u>	nezisková	Podpora a sanace rodiny

2. 4 Priority u dětí:

A/ Podpora vzdělání

- Doučování.
- Stipendijní programy / Dejme dětem šanci, Asociace hotelů a restaurací/.
- Zapojení dětí s pohybovými schopnostmi do sportovních oddílů / zapojeno 12 dětí/
- Asistent pedagoga pro děti se speciálními školními potřebami.
V tomto směru vidím velké zlepšení.
- Terapeutická činnost hrou - od roku 2016 v nově vzniklé terapeutické místnosti provozuje Mgr. Monika Farkašová. Práce s psychickou poruchou dětí v ambulantní péči psychiatra.
- Od roku 2013 v našem DD funguje folklorní soubor „Tachovský Kolowrátek“, který se věnuje Chodské dudácké muzice a tradic Chodska.
- Od září 2022 máme nový hudební a taneční kroužek. Jedná se o přípravu nových členů folklorního souboru „Tachovský Kolowrátek“ – příprava
- Od září 2024 nový sportovní kroužek Gymnathlon, který bude probíhat každý čtvrtek od 15:00 do 16:30
- Ostatní děti využívají dle zájmu kroužky v nabídce DDM Tachov a ZUŠ Tachov.

B/ Samostatnost a možnost rozhodovat

- Část dětí se zapojila do projektů, Nadání dovednosti.
- Zapojení dětí do sportovních klubů v Tachově / Fotbalový klub Tachov, Handbal Tachov a TJ Dynamo Studánka. Celkem 12 dětí zapojeno do činnosti oddílů.
Všechny registrované děti podporuje materiálně a finančně Česká olympijská nadace.
- Zdravý životní styl – v této oblasti se nám nedaří tak, jak bychom si představovali, je to jistě ovlivněno i velmi liberálním pohledem naší společnosti na tuto problematiku. Zlepšení nastalo v počtu aktivních kuřáků cigaret. Důvod jednoznačně vidím v naplněnosti volnočasových aktivit dětí.

C/ Následná péče po ukončení ÚV a odchodu z DD.

Od roku 2016 nabízíme dětem možnost po dobu 2 – 3 let využívat sociální byty v prostorách dětského domova v Tachově. Podmínkou je pracovní smlouva, dodržování pravidel vnitřního řádu a včasného placení nájemného 3500,- Kč. Pro mladé dospělé máme také dva cvičné byty.

Momentálně sociální byty využívá jeden chlapec 19 let / po ukončení ÚV. Startovací byty/ cvičné byty/ využívají dvě studentky 19 let / hudební konzervatoř v Plzni/ a 22 let / VŠ ekonomická v Českých Budějovicích/. Tento krok vidím jako jeden z našich největších úspěchů.

D/ Materiální vybavení našeho DD.

Během období 2016 – 2024 se nám podařilo zařídit a vybudovat:

- terapeutickou místnost + kancelář
- posilovnu
- nové dětské hřiště
- přístřešek na auta
- zahradní altán
- rekonstrukce jídelny
- nové podlahové krytiny v pokojích dětí / PVC lino/
- výměna stávajících světel za úsporná s pohybovými senzory
- výměna radiátorů včetně montáže termoregulačních hlavice
- sportovní oblečení od Fotbalové regionální akademie
- pět sociálních bytů
- zakoupení nového devítimístného vozu Renault Trafic z rozpočtu Plzeňského kraje
- pronájem sociálního vozu Dacia Doker firmou Kompakt za 1,- Kč na pět let
- nová regulace tepla zónové topení
- výměna stávajících světel za LED osvětlení
- pořízení nového zahradního traktoru na sekání zahrady v areálu DD
- rekonstrukce archivu DD Tachov
- výměna sítí na víceúčelovém hřišti, plánovaná údržba povrchu
- pořízení nových PC v kancelářích DD Tachov
- generální oprava sprch, WC a kuchyňky na sociálních bytech
- oprava venkovního plotu a vjezdové brány s automatickým zavíráním.
- vybudování nového vytápění hospodářské budovy tepelným čerpadlem
- výměna střešních oken na 4. rodinné skupině
- zakoupení nového konvektomatu a víceúčelové pánve do kuchyně a nerezovou myčku nádobí
- přestavba prádelny na nový archiv DD

2. 5 Priority práce pedagogů a nepedagogických pracovníků

- Podpora dalšího vzdělávání, sebevzdělávání – dle plánu dalšího vzdělávání 2024 -2025.
- Podpora týmové spolupráce – zde velké zlepšení.
- Společné akce a udržování přátelského ovzduší v našem DD / společné výlety, boowling, adventní výlet do Prahy, koncerty, Hry bez hranic, vánoční posezení/.
- Společné a skupinové porady s možností zapojení do návrhu vhodného řešení.

Zde došlo v období 2023-2024 k velkému zlepšení a pravidelnost skupinových porad každý 2. měsíc se ukázalo, jako vhodný nástroj k zlepšení. Úkolem do dalšího období bude zajistit

nezávislého supervizora k zhodnocení práce vedení a pedagogů v našem DD. Termín jaro 2025

3. VIZE ROZVOJE DĚTSKÉHO DOMOVA V OBDOBÍ 2024 – 2025

3. 1. Práce s rodinou, náhradní rodinná péče, spolupráce s OSPOD

- Odborná pomoc rodinám klientů – více se věnovat rodinám klientů, snažit se udržet kontakty i v situacích, které hrozí dlouhodobým a zdánlivě neřešitelným rozporem v rodině
- Podpora všech forem náhradní rodinné péče - hostitelské péči, pěstounské péči, osvojení
- Spolupráce se zainteresovanými organizacemi při pomoci rodině, tím myslíme nejen orgány státní správy, ale i neziskové organizace a další subjekty. Stále více se totiž ukazuje potřeba systematické spolupráce všech zainteresovaných stran.

3. 2. PRIORITY U DĚTÍ

- Podpora dosažení odpovídajícího vzdělání – děti, které přicházejí do našeho DD, jsou děti se speciálními vzdělávacími potřebami a s menší či větší mírou deprivace, což je ve spojení s tím, že naprostá většina rodin nevyznává potřebu vzdělání jako prioritu, velkým ohrožením úspěšných školních či studijních výsledků. Je nutné zajistit doučování a všechny podmínky pro zdárné ukončení studia.
- Podpora zdravého životního stylu, EVVO – plánujeme a máme již zajištěnu větší spolupráci s odborníky na problematiku zneužívání psychotropních a omamných látek, zdravé výživy, besedy se sportovci, volnočasové aktivity, sport a ekologie.
- Samostatnost, finanční gramotnost, rodinná výchova. Toto téma o samostatnosti dětí vycházejících z dětských domovů by jistě vydalo na celou knížku. Snahou je v souladu s naším školním vzdělávacím programem dětem poskytnout co nejvíce kompetencí k tomu, aby nové situace zvládaly, používaly morální vlastnosti a zájem činnosti byl dlouhodobý. Celkově tak vedl k rozvoji všestranné osobnosti. Práce s úspěchem.
- Vytvářet situace vedoucí k integraci dětí mezi širokou veřejnost / spolužáci, spoluhráči, učitelé, trenéři.../.
- Vytvořit dětem příjemné a bezpečné prostředí. Pracovat se vzájemnou důvěrou.
- Nabídnout možnost využití pracovní příležitosti spolupracujících firem a možnost využití sociálních bytů v DD Tachov. Dítě nesmí skončit na ulici.
- Zapojovat děti do folklorního souboru „ Tachovský Kolowrátek“, který se věnuje Chodské dudácké muzice a tradic Chodska, reprezentovat náš DD a Plzeňský kraj.

3. 3. PRIORITY U ZAMĚSTNANCŮ

- Podpora dalšího vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků.
- Podpora týmové spolupráce.
- Supervize – zajistit nezávislého supervizora na spolupráci vedení a pedagogů DD Tachov
- Podpora zaměstnanců – v profesní přípravě a řešení pracovních problémů, pomoc při ohrožení syndromem vyhoření.
- Rozvíjet smysl naší činnosti, podpořit myšlenku našeho poslání, vzájemné důvěry.
- Zlepšit vzájemnou, konkrétní a konstruktivní komunikaci. Pomluva nejhorší druh komunikace!!
- Zajisti dostatek mzdových finančních prostředků a prostředků pro odměny nad rámec povinností.

3.4. Investiční plány našeho DD Tachov

- Nátěr střešní krytiny.
- Pravidelné malování, obnova nábytku v pokojích dětí.
- Oprava schodiště a omítek na sociálních bytech.
- Oprava omítek, malování a výměna svodů pro odvod dešťové vody na 4. rodinné skupině.
- DD Tachov úspěšně podal projektovou žádost na energetické snížení nákladů budovy v rámci 38. výzvy OPŽP, která se týká zateplení obálky budovy, výměna všech plastových oken, vstupních dveří, vybudování FE na střeše budovy, přechod od plynového topení na tepelná čerpadla z vrtů.
- Postupná výměna nábytku a matrací v pokojích rodinných skupin.

3. 5. Spolupráce se sponzory a neziskovými organizacemi

- Získávání nových sponzorů k možnosti financování nadstandartních služeb dětí nad rámec provozního rozpočtu. To je financování táborů, sportovních kempů, kroužků, pobyt na horách, vybavení pokojů, kompenzační a zdravotní pomůcky.
- Spolupráce s nadacemi a neziskovými organizacemi
- Spolupráce s městem Tachov a zřizovatelem Plzeňským krajem.

Zpracoval ředitel dětského domova v Tachově

Mgr. Zdeněk Kropáč

V Tachově 1. 9. 2024

